

Ατζέντα για την Προστασία

Στρογγυλή Τράπεζα Εμπειρογνομώνων
Βαλτιμόρη, 30 και 31 Οκτωβρίου 2002¹

Διοργάνωση: Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες
(Περιφερειακό Γραφείο για τις ΗΠΑ και την Καραϊβική
και Παγκόσμια Υπηρεσία Εκκλησιών)

Συνοπτικά Συμπεράσματα

για τις Αιτήσεις Ασύλου που στηρίζονται στη Θρησκεία ως λόγο δίωξης

1. Η εξέταση των περί ασύλου ισχυρισμών που στηρίζονται στο φόβο δίωξης που οφείλεται στη θρησκεία υπάγεται στο πλαίσιο των ακόλουθων διεθνών κειμένων: του άρθρου 18 της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (1948), του άρθρου 18 του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων (1966)², των σχετικών σχολίων της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, της Διακήρυξης για την Εξάλειψη της Μη Ανοχής και των Διακρίσεων λόγω Θρησκείας ή Πίστης (1981), της Διακήρυξης για τα Δικαιώματα όσων ανήκουν σε Εθνικές ή Εθνοτικές, Θρησκευτικές και Γλωσσικές Μειονότητες (1992) και του συνόλου των εκθέσεων του Ειδικού Απεσταλμένου της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την Ελευθερία της Θρησκείας και της Πίστης.

2. Για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα οι ισχυρισμοί φόβου δίωξης λόγω θρησκείας μπορεί να είναι ιδιαίτερα περίπλοκοι. Συχνά επικαλύπτονται με έναν ή περισσότερους από τους λόγους φόβου δίωξης που αναφέρονται στη Σύμβαση. Για παράδειγμα, ο διώκτης και / ή το θύμα μπορεί να μην διακρίνουν ανάμεσα στη θρησκεία, στη φυλή ή στην εθνοτική καταγωγή.

A. Θρησκεία

3. Αν και δεν υπάρχει παγκόσμια αποδεκτός ορισμός του όρου «θρησκεία» κατευθυντήριες οδηγίες για το περιεχόμενό του παρέχουν τα σχετικά διεθνή νομικά κείμενα³.

¹ Η Στρογγυλή Τράπεζα της Βαλτιμόρης εξέτασε ζητήματα που αφορούν τους περί ασύλου ισχυρισμούς που στηρίζονται στη θρησκεία στο ευρύτερο πλαίσιο της εφαρμογής της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων και άλλων διεθνών κειμένων καθώς και της πρακτικής. Συμμετείχαν 44 εμπειρογνώμονες με διαφορετικό επιστημονικό υπόβαθρο. Ήσαν πρόσφυγες, εμπειρογνώμονες του προσφυγικού δικαίου, θεολόγοι, ακαδημαϊκοί, δικηγόροι ειδικευμένοι σε θέματα μετανάστευσης, δικαστές, κυβερνητικοί αξιωματούχοι των ΗΠΑ, του Καναδά και προσωπικό της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες.

² Ν. 2462/1997 (ΦΕΚ 25, τ. Α').

³ Βλέπε για παράδειγμα το Γενικό Σχόλιο Νο. 22 που υιοθέτησε στις 20.7.1993 η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ο.Η.Ε. κατ' εφαρμογή του άρθρου 40 παρ. 4 του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων. Πρόκειται για το έγγραφο UN doc. CCPR/C/21/Rev.1/ADD.4, της 27.9.1993, παράγραφος 2: «Το άρθρο 18 του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων προστατεύει θεϊστικές, μη θεϊστικές και αθεϊστικές πεποιθήσεις καθώς και το δικαίωμα του κάθε ανθρώπου να μην πιστεύει σε κάποια θρησκεία. Οι όροι «πίστη» και «θρησκεία» πρέπει να ερμηνεύονται ευρέως. Το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 18 δεν περιορίζεται στις παραδοσιακές θρησκείες ή στις θρησκείες και πεποιθήσεις με θεσμικά χαρακτηριστικά ή σε πρακτικές ανάλογες αυτών των παραδοσιακών θρησκειών. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αντιμετωπίζει με ανησυχία κάθε τάση διάκρισης λόγω θρησκείας ή πίστης για οποιοδήποτε λόγο, συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν πρόσφατα υιοθετηθεί ή αντιπροσωπεύουν θρησκευτικές μειονότητες, που μπορεί να αποτελέσουν στόχο επίθεσης από την επικρατούσα θρησκευτική κοινότητα».

4. Στα πλαίσια εφαρμογής του άρθρου 1 (Α) 2 της Σύμβασης του 1951 και / ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων οι ακόλουθες τρεις πτυχές μπορεί να συμβάλουν αποφασιστικά στον καθορισμό της απόδειξης του φόβου δίωξης λόγω θρησκείας. Ο λόγος αυτός μπορεί να εντοπιστεί σε ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά που ενδέχεται να επικαλύπτονται μεταξύ τους:

- α) πίστη (συμπεριλαμβανομένης της μη πίστης),
- β) ταυτότητα,
- γ) τρόπος ζωής.

5. Η «πίστη» πρέπει να ερμηνευθεί με τρόπο που να εννοεί τις θειστικές, μη θειστικές και αθειστικές πεποιθήσεις. Αυτό το χαρακτηριστικό μπορεί να αντιμετωπίζει τη θρησκεία ως σύνολο πεποιθήσεων (αξιών) για τη θεική ή ανώτατη πραγματικότητα ή την πνευματική μοίρα της ανθρωπότητας. Οι διώκτες συχνά θεωρούν τους αιτούντες άσυλο αιρετικούς, αποστάτες, σχισματικούς ή δεισιδαίμονες.

6. Η «ταυτότητα» δεν αφορά τόσο το ζήτημα των θεολογικών πεποιθήσεων όσο τη συμμετοχή σε μια κοινότητα που ενστερνίζεται κοινές πεποιθήσεις, παραδόσεις, λατρείες, εθνικότητα, εθνότητα ή καταγωγή. Ο αιτών άσυλο μπορεί να ταυτίζεται με μια ειδική ομάδα ή κοινότητα ή να αισθάνεται ότι ανήκει σ' αυτήν ή να χαρακτηρίζεται από τη συμμετοχή του σ' αυτήν. Σε αρκετές περιπτώσεις οι διώκτες στοχεύουν θρησκευτικές ομάδες διαφορετικές από αυτήν στην οποία ανήκουν επειδή αντιμετωπίζουν τη θρησκεία των άλλων ως μέρος της απειλής που στρέφεται κατά της δικής τους ανταγωνιστικής ταυτότητας ή νομιμότητας.

7. Για κάποια άτομα η θρησκεία αποτελεί μερικά ή ολοκληρωτικά ζωτική πτυχή του συσχετισμού τους με τον κόσμο ως «τρόπος ζωής». Η θρησκεία τους μπορεί να εκδηλώνεται με διάφορες δραστηριότητες όπως είναι η διαφορετική ενδυμασία, η έκφραση αντιρρησιών συνείδησης για την εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας και την ορκωμοσία και η τήρηση ιδιαίτερων θρησκευτικών πρακτικών συμπεριλαμβανομένων των θρησκευτικών αργιών ή των διαφορετικών διαιτολογικών απαιτήσεων. Παρόμοιες πρακτικές μπορεί να φαίνονται ανούσιες σε όσους δεν ασπάζονται τη συγκεκριμένη θρησκεία αλλά αποτελούν θεμελιώδεις πεποιθήσεις για όσους πιστεύουν σ' αυτήν.

Απόδοση θρησκευτικών πεποιθήσεων

8. Στα πλαίσια του καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα δεν είναι αναγκαίο το άτομο ή η ομάδα να δηλώνει ότι ασπάζεται μια «θρησκεία» ή να εκδηλώνει την ιδιαίτερη θρησκευτική πίστη ή να ακολουθεί «θρησκευτικές πρακτικές» όταν ο διώκτης του αποδίδει τη συγκεκριμένη θρησκεία ή τον προσδιορίζει αναφερόμενος σ' αυτήν. Επίσης δεν είναι αναγκαίο να γνωρίζει ή να κατανοεί ο αιτών άσυλο στοιχεία της θρησκείας, αρκεί να έχει αναγνωριστεί ως μέλος της συγκεκριμένης ομάδας και να φοβάται εξ αυτού του λόγου ότι θα διωχθεί. Σε πολλές περιπτώσεις ο αιτών άσυλο μπορεί να μην είναι σε θέση να γνωρίζει γιατί έχει διωχθεί.

Γένος

9. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να εστιαστεί στη σημασία του γένους όταν εξετάζονται αιτήματα ασύλου που στηρίζονται στο φόβο δίωξης λόγω θρησκείας καθώς οι γυναίκες μπορεί να φοβούνται ή να υποφέρουν διώξεις εξ αυτού του λόγου με διαφορετικούς τρόπους από τους άντρες (βλέπε [«Ερμηνεία της δίωξης λόγω γένους στα πλαίσια εφαρμογής του άρθρου 1 Α \(2\) της Σύμβασης της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων»](#), Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Γενεύη – 7.5.2002).

Β. Βάσιμος και δικαιολογημένος φόβος δίωξης

10. Κατ' εφαρμογή των κριτηρίων που εφαρμόζονται στους άλλους λόγους φόβου δίωξης της Σύμβασης δεν μπορεί να απαιτείται από τους αιτούντες άσυλο να κρύβουν τη θρησκεία τους ή να ασκούν κρυφά τα λατρευτικά τους καθήκοντα προκειμένου να αποφύγουν τη δίωξη.

11. Τα αιτήματα ασύλου που στηρίζονται στη θρησκεία μπορεί να περιλαμβάνουν φόβο δίωξης που προέρχεται από το κράτος, από διάφορες θρησκευτικές ομάδες ή από τους κόλπους μιας και μοναδικής θρησκείας. Ο αιτών άσυλο μπορεί να ανήκει σε θρησκευτική μειονότητα ή πλειοψηφία. Όπως ισχύει και στους υπόλοιπους λόγους που αναφέρει η Σύμβαση η δίωξη πρέπει να προέρχεται από κρατικά ή μη κρατικά όργανα δίωξης που η κυβέρνηση αδυνατεί ή δεν επιθυμεί να ελέγξει.

12. Για να αποδειχθεί η θρησκευτική δίωξη στις περιπτώσεις της αναγκαστικής συμμόρφωσης δεν είναι αναγκαίο να απαιτείται από τον αιτούντα άσυλο να απαρνηθεί τη θρησκεία του στο σύνολό της, αρκεί η αντίθετή του με μια πρακτική (για παράδειγμα για την αξιοπιστία του αιτήματος ασύλου μιας γυναίκας αιτούσας άσυλο πρέπει να αρκεί η άρνησή της να καλύπτει το πρόσωπό της και η συνεπαγόμενη τιμωρία και να μην απαιτείται να απορρίπτει τη θρησκεία στο σύνολό της).

13. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να είναι πιο καθοριστική η απόδειξη της ειλικρίνειας των πεποιθήσεων (για παράδειγμα όταν ο αιτών άσυλο ισχυρίζεται ότι είναι αντιρρησίας συνείδησης). Όταν αποδίδεται μια θρησκεία ή μια πεποίθηση στον αιτούντα άσυλο ή όταν χαρακτηρίζεται γι' αυτές χωρίς να τις πρεσβεύει δεν απαιτείται να αποδειχθεί η ειλικρίνεια της πίστης.

Διακριτική μεταχείριση

14. Τα αιτήματα ασύλου όπου ο φόβος δίωξης οφείλεται στη θρησκεία συχνά εμπεριέχουν το στοιχείο της διακριτικής μεταχείρισης. Αλλά μόνον υπό προϋποθέσεις η διακριτική μεταχείριση μπορεί να συνιστά δίωξη. Όπως όταν τα μέτρα διάκρισης οδηγούν σε συνέπειες ουσιαστικά επιζήμιες για τον ενδιαφερόμενο, για παράδειγμα όταν περιορίζεται σοβαρά το δικαίωμά του να εργάζεται για να ζήσει, το δικαίωμά του να ασπάζεται τη θρησκεία του και να ασκεί τα λατρευτικά του καθήκοντα ή η πρόσβασή του σε εκπαιδευτικές δομές που είναι διαθέσιμες σε άλλους. Ο ισχυρισμός φόβου δίωξης μπορεί να αποδειχθεί επαρκής όταν ο ενδιαφερόμενος υπήρξε θύμα διαφόρων διακριτικών μέτρων, σταθερής φύσης, που εφαρμόζονται συστηματικά ή σωρευτικά.

15. Στις περιπτώσεις δίωξης λόγω θρησκείας, όπως και σε όλες τις υποθέσεις ασύλου, η ισχύς διακριτικής νομοθεσίας δεν συνιστά καθεαυτή δίωξη. Σημασία έχει εάν αυτή η νομοθεσία εφαρμόζεται (βλέπε παραγράφους 14-15 «Ερμηνεία της δίωξης λόγω γένους στα πλαίσια εφαρμογής του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων», Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Γενεύη – 7.5.2002).

Περιορισμοί στην άσκηση της θρησκείας

16. Η διάκριση μπορεί να εκδηλώνεται με τη μορφή των περιορισμών των θρησκευτικών πεποιθήσεων ή της άσκησης της ίδιας της θρησκείας. Για να καθορισθεί εάν αυτοί οι περιορισμοί συνιστούν δίωξη πρέπει να αξιολογηθεί το επίπεδο παρέμβασής τους στην ικανότητα του αιτούντα άσυλο να ασκεί τη θρησκεία του. Εν προκειμένω κρίνεται αναγκαίο να αξιολογηθεί η σημασία ή η ο ρόλος που έχει η λατρεία για τη θρησκεία και το άτομο. Ακόμα και ένας μόνον περιορισμός μπορεί να είναι επαρκώς σοβαρός και να συνιστά δίωξη.

17. Κατά την αξιολόγηση αυτή η άμυνα του κράτους για τον περιορισμό της θρησκευτικής λατρείας βάσει του άρθρου 18 (3) του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιω-

μάτων⁴ πρέπει να εξετάζεται ιδιαίτερα προσεκτικά και να ερμηνεύεται σύμφωνα με τα διεθνή κριτήρια.

Εξαναγκασμός σε αλλαγή θρησκευματος ή σε συμμόρφωση

18. Ο εξαναγκασμός σε αλλαγή θρησκευματος συνιστά παραβίαση του θεμελιώδους ανθρώπινου δικαιώματος ελευθερίας της θρησκείας ή των πεποιθήσεων και κατά συνέπεια συνιστά εν γένει δίωξη.

19. Για να καθορισθεί εάν ο εξαναγκασμός σε συμμόρφωση συνιστά δίωξη πρέπει να εξεταστούν οι πράξεις στις οποίες ο ενδιαφερόμενος υποχρεούται να συμμορφωθεί και η τιμωρία που προβλέπεται σε περίπτωση μη συμμόρφωσής του. Οποιοδήποτε από αυτά τα δύο στοιχεία μπορεί να θεμελιώσει δίωξη και βάσιμο λόγο αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα σε εξατομικευμένη βάση.

20. Η συμμόρφωση μπορεί για παράδειγμα να έχει τη μορφή της υποχρεωτικής παρακολούθησης της δημόσιας εκπαίδευσης όπου τα παιδιά διδάσκονται την επικρατούσα θρησκεία του κράτους που είναι διαφορετική ή ασυμβίβαστη με αυτήν που πρεσβεύουν. Για να καθορισθεί εν προκειμένω εάν πρόκειται για δίωξη πρέπει να ληφθεί υπόψη το άρθρο 18 του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων το οποίο ορίζει ότι «τα κράτη μέλη ... αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται την ελευθερία των γονέων και, όπου ισχύει, των νομίμων κηδεμόνων να εξασφαλίζουν τη θρησκευτική και ηθική αγωγή των παιδιών τους σύμφωνα με τις δικές τους πεποιθήσεις».

Γ. Σχέση αιτίας – αποτελέσματος

21. Για την απόδειξη της σχέσης αιτίας – αποτελέσματος η εξέταση των ισχυρισμών φόβου δίωξης που στηρίζεται αποκλειστικά στην πρόθεση του διώκτη ή του διωκόμενου είναι ακατάλληλη για τη διεύρυνση της προστασίας στους αιτούντες άσυλο που κινδυνεύουν από σοβαρές παραβιάσεις της ελευθερίας της θρησκείας ή των πεποιθήσεων. Σύμφωνα με τα διεθνή κριτήρια είναι η εξέταση που συνεκτιμά την πρόθεση και / ή τις συνέπειες μιας συγκεκριμένης ενέργειας.

22. Έτσι, η σχέση αποδεικνύεται εάν ο διώκτης είχε την πρόθεση να βλάψει τον αιτούντα άσυλο λόγω της θρησκείας του (ή λόγω της θρησκείας του διώκτη). Όταν η πρόθεση του διώκτη είναι απύσχα ή άγνωστη η σχέση αιτίας – αποτελέσματος μπορεί να αποδειχθεί από τα αποτελέσματα των πράξεών του.

23. Η συναφής με τη Σύμβαση παροχή ή μη κρατικής προστασίας είναι ανεξάρτητη της απόδειξης της σχέσης αιτίας-αποτελέσματος στις περιπτώσεις κινδύνου δίωξης από μη κρατικά όργανα που οφείλεται σε κάποιον από τους λόγους που αναφέρονται στη Σύμβαση. Αντίστροφα, αποδεικνύεται η σχέση αιτίας-αποτελέσματος όταν ακόμη και όταν η δίωξη δεν στηρίζεται στη Σύμβαση η αδυναμία ή η απροθυμία του κράτους να παράσχει προστασία οφείλεται σε κάποιον από τους λόγους που αναφέρει η Σύμβαση.

Δ. Εναλλακτική του ασύλου λύση ή μετεγκατάσταση εντός της χώρας καταγωγής

24. Κάποιοι από τους συμμετέχοντες εξέφρασαν την άποψη ότι η εναλλακτική του ασύλου λύση ή η μετεγκατάσταση εντός των ορίων της χώρας καταγωγής δεν αποτελεί ιδιαίτερο ζήτημα κατά την εξέταση των ισχυρισμών ασύλου που στηρίζονται στη θρησκεία και άρα δεν απαιτούνται ιδιαίτερα συμπεράσματα ενώ άλλοι υποστήριξαν ότι μπορεί να είναι ιδιαίτερα προβληματι-

⁴ «Η ελευθερία της εκδήλωσης της θρησκείας ή πεποίθησης μπορεί να υπόκειται μόνον σε εκείνους τους περιορισμούς που ορίζει ο νόμος και είναι απαραίτητοι για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας, τάξης, υγείας ή ηθών ή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων».

κή η εφαρμογή της και δεν πρέπει να εφαρμόζεται επειδή ενέχει τον κίνδυνο αναγκαστικού διαχωρισμού θρησκευτικών ομάδων σε συγκεκριμένες περιοχές.

Ε. Διαδικασίες

25. Για να αξιολογηθούν καλλίτερα οι ισχυρισμοί του αιτούντα άσυλο για φόβο δίωξης που οφείλεται στη θρησκεία είναι απαραίτητες οι αξιόπιστες, έγκυρες και πρόσφατες πληροφορίες. Στον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα μπορεί να συνεισφέρουν αντικειμενικοί εμπειρογνώμονες με εξειδικευμένη γνώση για τη χώρα καταγωγής, την περιοχή και το πλαίσιο των συγκεκριμένων ισχυρισμών ασύλου.

26. Όπως ισχύει για όλους τους τύπους των αιτημάτων ασύλου, οι υπεύθυνοι της συνέντευξης, οι διερμηνείς και οι κριτές πρέπει να είναι κατάλληλα καταρτισμένοι και ιδιαίτερα ευαίσθητοποιημένοι στους τύπους των αιτημάτων όπου εμπλέκονται.

27. Κατά την επιλογή των υπεύθυνων της συνέντευξης και των διερμηνέων πρέπει να επιδεικνύεται ευαισθησία στις πολιτισμικές, θρησκευτικές ή φυλετικές πτυχές που μπορεί να εμποδίζουν την ανοικτή επικοινωνία.

28. Για την εφαρμογή της διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα είναι καίριας σημασίας ο ρόλος των διερμηνέων, οι οποίοι πρέπει να γνωρίζουν τη σχετική ορολογία και να αποφεύγουν να διερμηνεύουν συνοπτικά. Επιπλέον, οι κριτές πρέπει να γνωρίζουν τις συνέπειες της μη προσήκουσας διερμηνείας για την έκβαση των υποθέσεων που εξετάζουν.

Αλλαγή θρησκείας μετά την αναχώρηση από τη χώρα καταγωγής

29. Στις περιπτώσεις αλλαγής θρησκεύματος μετά την αναχώρηση από τη χώρα καταγωγής δεν πρέπει να εφαρμόζονται υψηλότερα κριτήρια απόδειξης ή αξιοπιστίας των ισχυρισμών ασύλου.

Αξιοπιστία

30. Οι κριτές ενθαρρύνονται να εφαρμόζουν διηγηματικό τύπο ερωτήσεων, συμπεριλαμβανομένων ανοικτών – κλειστών ερωτήσεων που επιτρέπουν στον αιτούντα άσυλο να εξηγήσει τη σημασία που έχουν η θρησκεία, οι λατρευτικές πρακτικές και άλλα σχετικά γεγονότα που αφορούν στους λόγους δίωξης. Αν και μπορεί να είναι χρήσιμο για τους κριτές στα πλαίσια της έρευνας και της προετοιμασίας τους να καταγράφουν τα ζητήματα που θα καλύψουν κατά τη συνέντευξη πρέπει να αποφεύγουν να εξετάζουν ή να δοκιμάζουν τις δοξασίες ή τις γνώσεις του αιτούντα άσυλο για τη θρησκεία εφαρμόζοντας τεστ ήσσοнос γνώσης για να κρίνουν την αξιοπιστία του. Η λεπτομερειακή γνώση της θρησκείας του αιτούντα άσυλο δεν σχετίζεται κατ' ανάγκη με την ειλικρίνεια της πίστης και η γνώση της θρησκείας μπορεί να διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το κοινωνικό, οικονομικό ή μορφωτικό υπόβαθρο ή την ηλικία και το φύλο και οι αιτούντες άσυλο μπορεί να διώκονται λόγω της θρησκείας τους ακόμη και όταν γνωρίζουν ελάχιστα για το δόγμα και τη λατρεία της. Το επίπεδο καταστολής κάποιας θρησκευτικής ομάδας σε μια κοινωνία μπορεί να περιορίζει σοβαρά την ικανότητα του ατόμου να μελετά τα της θρησκείας του ή να ασκεί τα λατρευτικά του καθήκοντα.

Τμήμα Διεθνούς Προστασίας

Γραφείο του Υπατου Αρμοστή του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες

Φεβρουάριος 2003